

Position paper: Rondetafelgesprek Digitaliseringsstrategie (13 september)

1 juni 2018 heeft staatssecretaris Keijzer de Nationale Digitaliseringsstrategie gepubliceerd, de 'vergeten paragraaf' in het Regeerakkoord krijgt hiermee invulling. Tegelijkertijd willen we benadrukken dat de 'sense of urgency' momenteel nog gemist wordt. Digitalisering biedt volop kansen voor onze bedrijven, werkgelegenheid en maatschappelijke uitdagingen. Om te voorkomen dat we als Nederland achterop raken, is het essentieel dat de verschillende departementen snel aan de slag gaan met de uitwerking van de digitaliseringsstrategie.

Gezamenlijk de kansen benutten

Voor digitalisering is een gezamenlijke aanpak noodzakelijk. Om de kansen van digitalisering te verzilveren moeten we slim en slagvaardig blijven samenwerken. Het is daarom ook goed dat er een nationale digitaliseringsstrategie is, want er zijn ongekennde kansen voor Nederland.

Kansen maatschappelijke uitdagingen

Digitalisering biedt kansen voor verschillende maatschappelijke uitdagingen zoals betere zorg, klimaatopgave en het energievraagstuk. Zorg ervoor dat de verantwoordelijke ministeries samen met stakeholders komen tot realistische, maar ambitieuze doelstellingen. Bijvoorbeeld wegen en spoor efficiënter gebruiken om te komen tot nul vertraging, nul uitstoot en nul verkeersdoden. Of het leveren van passende zorg. Als voorbeeld vestigt Philips speciale aandacht aan de nieuwste geïntegreerde oplossingen en diensten die mensen, gegevens en technologie met elkaar verbinden. Door middel van high-tech sensoren worden er gegevens verzameld over de vitale functies van de patiënten. De verzamelende gegevens worden geanalyseerd door slimme algoritmen. Op die manier ontvangen zorgverleners en patiënten de informatie die ze nodig hebben om naadloze zorgverlening mogelijk te maken en patiënten met hart- en vaatziekten een betere kwaliteit van leven te kunnen bieden.

Kansen werkgelegenheid

De digitalisering heeft grote impact op de technologische industrie en daarmee op de Nederlandse economie en werkgelegenheid. De impact van de versnelling van digitalisering van de industrie op de werkgelegenheid en het onderwijs is groot. We zijn in Nederland goed in het flexibel en snel ontwikkelen en produceren van complexe en gevarieerde productmix. Tegelijkertijd zijn er veel vacatures in de maakindustrie en staan er mensen aan de kant zonder werk. Mensgerichte technologie, die moeilijke taken makkelijk maakt, kan beide vraagstukken helpen oplossen. Technologie biedt kansen waarbij de inzet van de medewerker én performance (productiviteit, kwaliteit, flexibiliteit) centraal staan. Voorbeelden van technologieën die mensen fysiek en cognitief ondersteunen zijn collaboratieve robots, operator supportsystemen (projectie, vision) en exoskeletten (robotpakken).

Kansen voor de economie

Digitalisering heeft grote invloed en verandert de economie en maatschappij in een hoog tempo. We hebben in Nederland een goede uitgangspositie om de economische en maatschappelijke kansen van digitalisering te verzilveren. Digitalisering biedt kansen voor bedrijvigheid en nieuwe businessmodellen. Neem bijvoorbeeld het Barneveldse mki (middelgrote en kleine industrie)-bedrijf Moba¹, 's werelds meest toonaangevende fabrikant van machines voor het sorteren, verpakken en

¹ Artikel 'Wereldleider in sorteren van eieren', AD 28 augustus 2018

verwerken van eieren. Door vergaande digitalisering en robotisering van de sorteer- en verpakkingsmachines is MOBA exponentieel gegroeid en blijft het bedrijf verder groeien. En met de toepassing van Artificial Intelligence worden de machines steeds slimmer en 'bedenken' zelf oplossingen als er problemen zijn. Die continue innovatie en groei is mogelijk doordat MOBA onderzoekers samenwerken met kennisinstellingen om de eigen productie en processen te optimaliseren.

Versnelling Implementatieagenda Smart Industry

Het kabinet heeft de ambitie dat de industrie in Nederland in 2021 het meest flexibele en het beste digitaal verbonden productienetwerk van Europa heeft, waarmee de betrokken maakbedrijven ook een substantiële energie- en materiaalbesparing realiseren. Hiervoor is de implementatieagenda Smart Industry uitgebracht. De vijf actielijnen daarin zijn: het ondersteunen van bedrijven met concrete acties bij het digitaliseren, oprichten van fieldlabs, gezamenlijk onderzoek uitvoeren en kennis ontwikkelen, digitale vaardigheden helpen ontwikkelen en het verbeteren van de digitale omgeving. FME doet een oproep om het uitvoeren van de implementatieagenda Smart Industry te versnellen. Daarbij is het belangrijk dat het mki meedoet en profiteert van de kennis afkomstig van de fieldlabs. Zorg er ook voor dat werkenden voorbereid zijn door te investeren in (digitale) vaardigheden. Daarnaast moet er worden voldaan aan de randvoorwaarden dat er veilig en effectief digitaal samengewerkt kan worden in de keten. Om de implementatieagenda Smart Industry sneller en slagvaardiger uit te voeren is er meer publiek-private samenwerking nodig. FME is daartoe bereid. Daarnaast zijn er meer financiële middelen nodig. Voor de financiering kan gebruik gemaakt worden van een deel van de 75 mln. euro die worden toegekend aan de TO2 instellingen. Deze middelen zullen op die manier in voldoende mate bij het mki terecht komen en bijdragen aan de digitalisering.

Knelpunten herkennen en wegnemen

De totstandkoming van de digitaliseringsstrategie is een stap de goede richting in, maar het is noodzakelijk dat we gezamenlijk stappen blijven maken. FME herkent de volgende knelpunten.

Tekort aan technici

Volgens het ING Economisch Bureau staat de sector voor de opgave om tot 2030 120.000 mensen aan te trekken². Er dreigt dan ook een tekort aan technici en kenniswerkers te ontstaan in Nederland waar het mki last van heeft. De Cyber Security Raad (CSR)³ luidt de noodklok voor het feit dat een aantal universiteiten heeft aangegeven de studentengroei voor de studie kunstmatige intelligentie en aanverwante studies als data science en business analytics vanwege capaciteitsproblemen niet meer aan te kunnen. De CSR vindt dit een ongewenste en zorgelijke ontwikkeling. FME ondersteunt het advies van de CSR om op zeer korte termijn een noodfinanciering ter beschikking te stellen voor universiteiten voor extra capaciteit voor de studies kunstmatige intelligentie en aanverwachte studies als data science en business analytics. Formeer daarnaast een multidisciplinair team dat de universiteiten actief ondersteunt bij het snel vinden van kwalificeerd personeel en de benodigde middelen. Zorg er daarnaast voor dat er een betere balans ontstaat tussen vraag- en aanbod vanuit de opleidingswereld en de arbeidsmarkt.

---

² ING Economisch Bureau, My Smart Industry, november 2017

³ Cyber Security Raad, Adviesbrief inzake opheffing 'Numeri Fixi', 26 juli 2018

5G-netwerk

Nederland dreigt het momentum te verliezen op gebied van digitalisering onder andere op het gebied van 5G. Nederland is goed gepositioneerd maar andere landen halen ons in. Nederland heeft de ambitie om in 2021 het meest flexibele en het beste digitaal verbonden netwerk van Europa te worden en 5G is daarbij een essentiële randvoorwaarde. Een snelle uitrol van 5G is dan noodzakelijk, want andere landen zoals Zuid-Korea, Finland en Duitsland maken snel progressie en Nederland dreigt achterop te raken.

Nationale strategie Artificial Intelligence

Ook op gebied van Artificial Intelligence (AI) dreigt Nederland het momentum te verliezen. Landen zoals China en de VS lopen ver voorop. Zij hebben de data, de expertise, het talent, de investeringsmacht en de ambitie om vorm te geven aan de toekomst. FME herkent het knelpunt dat een nationale strategie Artificial Intelligence (AI) ontbreekt. De ontwikkelingen binnen AI gaan ontzettend snel en worden op het moment te weinig benut. Het is van belang dat het mki wordt meegenomen en profiteert van de ontwikkelingen omtrent AI door bijvoorbeeld kennisdeling in het Nederlands landschap.

Conclusie

Digitalisering biedt ontzettend veel kansen voor Nederland. Het is daarom goed dat de Nationale Digitaliseringsstrategie tot stand is gekomen, maar haast is geboden. Het is van groot belang dat de implementatie van de digitaliseringstrategie gezamenlijk met de industrie, bedrijven, kennisinstellingen en overheid wordt uitgewerkt. Bovendien is het noodzakelijk dat er structureel wordt geïnvesteerd in het technische onderwijs, een goed functionerend 5G-netwerk, een versnelde uitvoering van de implementatieagenda Smart Industry en de totstandkoming van een nationale strategie Artificial Intelligence.